

Друхівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

ТИЖДЕНЬ

БІОЛОГІЇ

2019

ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ТИЖНЯ БІОЛОГІЇ

<i>Понеділок</i>		
відкриття «Тижня Біології»		
1.	Оголошення конкурсів: - на кращу квіткову емблему класу; 5 клас - фотоконкурс «Селфі з природою мого села»; 5 -11 класи - конкурс шпаківень Ерудити школи –єднайтеся! (розгадування біологічних завдань).	Протягом тижня
2.	Гра з цеглинками LEGO «Первоцвіти» 6 клас	18.03
<i>Вівторок</i>		
<i>День лелек</i>		
1.	Конкурсна гра «Унікальна фауна Землі» 7 клас	19.03
2.	Перегляд відео сюжетів «Цікава біологія»	
<i>Середа</i>		
1.	Інтегрована вікторина з біології. 9 клас	20.03
2.	Інтерактивне заняття «Як не захворіти на грип» 8 клас	
<i>Четвер</i>		
<i>Міжнародний день лісів</i>		
1	Біологічна гра «Найрозумніший» 11 клас	21.03
<i>П'ятниця</i>		
<i>Всесвітній день води</i>		
1.	Прес – конференція «Алкоголізм, куріння, наркоманія – чума нашого часу» 10 клас	22.03
2.	Підбиття підсумків тижня.	

Заходи вчителя біології
Герасимчук Катерини Андріївни

Гра з цеглинками LEGO

«Первоцвіти»

Розляньте картинки первоцвітів та розташуйте цеглинки відповідно до кольорів, які відповідають кожній назві квітки.

СОН- ТРАВА

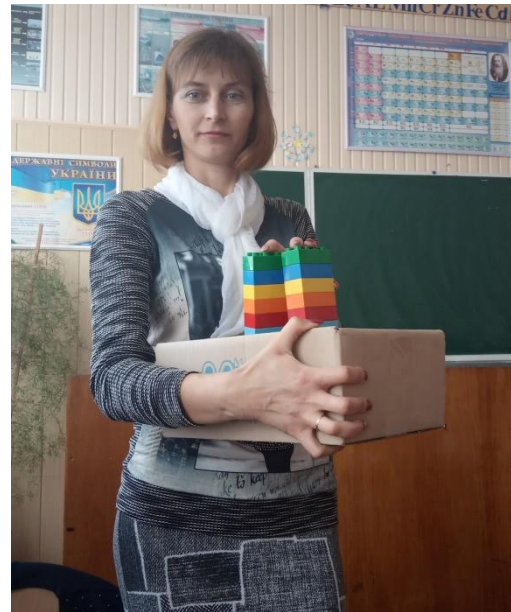
ПРОЛІСОК

ПІДСНІЖНИК

РЯСТ

ФІАЛКА

КРОКУС

Відгадайте загадки та розташуйте цеглинки відповідно до кольорів, які відповідають кожній назві квітки.

Квітка я ніжна, низенька, дрібна.
Коли розцвітаю, приходить весна.
Мій цвітфіолетовий, п'ять пелюсток.
І довго я квітну між інших квіток. (Фіалка)

Я на інших геть не схожий
— Кучерявий та пригожий.
Постелю під голевіття
Фіолетове суцвіття. (Ряст)

За підсніжником у квітні
Голубим намистом квітну.
Не одну вже квітку маю
— Сім до неба піднімаю. (Проліски)

З - під снігу зявився,
Прокинувсь од сну,
Усіх запросив
Зустрічати весну. (Підсніжник)

На стеблинці волохатій
Шість пелюсток лілуватих.
Гарна квітка — навіть в сні
Усміхається мені. (Сон-трава)

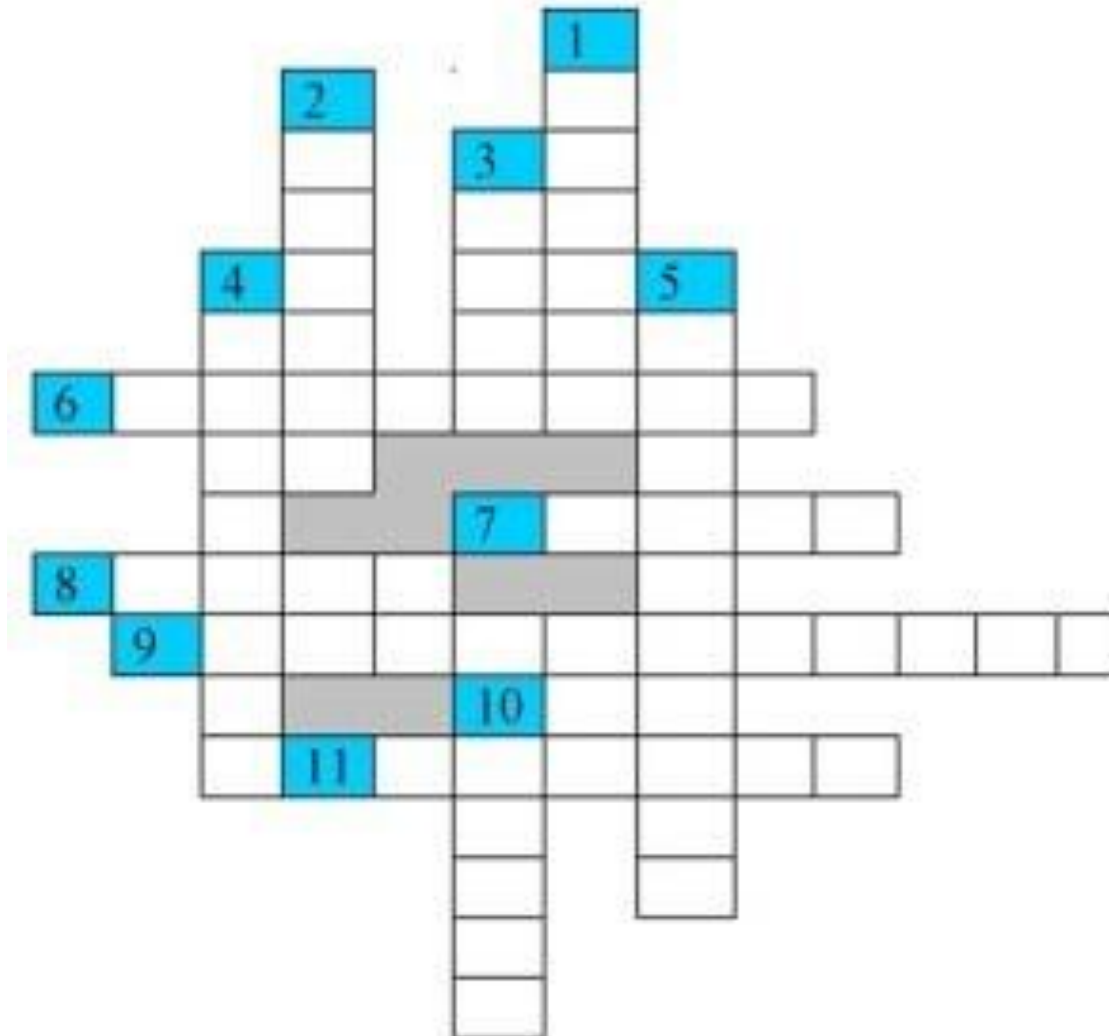
Має гарні жовті вічка
Й фіолетову спідничку.
Запах ніжний і духмяний
Наповняє ліс весняний. (Фіалка)

Ерудити школи – єднайтеся!

(розгадування біологічних завдань)

Кросворд «Єдність хімічного складу організмів. Неорганічні речовини»

По горизонталі

6. Наука, що вивчає хімічний склад живих організмів.
7. Ультрамікроелемент.
8. Неорганічна речовина, добрий розчинник.
9. Речовини, які добре розчиняються у воді.
11. Органогенний елемент.

По вертикалі

1. Мікроелемент.
2. Внутрішньоклітинний тиск.
3. Неорганічні сполуки.
5. Нерозчинні у воді сполуки.
4. Органогенний елемент.
10. Дорогоцінний ультрамікроелемент.

БІОЛОГІЧНІ ШАРАДИ

У *першому* відпочивають,
Попивають Пиво.
Товста гілка - *друге*,
Може бути зовсім сухе.
Разом всі - він звір лісовий,
Прокидається навесні,
Він у своїй норі живе,
Їсть він усе, що лише знайде.
Спритно землю він копає,
А, втомившись, засинає.
Спати без відпочинку весь день
Звіру цього геть не лінє.

Перше можете в морі шукати,
Але за нього вам не можна запливати.
А на *другому* раніше землю орали -
Трактори давнину люди навіть не знали.
Ціле - це тварина теж,
Дуже воно на *друге* схоже.

(Буй + Вол = Буйвол)

Називаємо так будиночок,
Де всякий непотріб і дрова.
Буквах місце змінити -
Буде рибка в морі пливти.

Перший в пляшку легко залазить,
Ретельно стінки її відмиває.
А за *другим* на риболовлю йдемо,
Клюне коли на гачок він, ми чекаємо.

Перший малює фігури на льоду,
А ось *другого* в стайню веду.
Третій на два ската даху скріплює,
У морі *четвертий* живе-поживає.
П'ятий привітно махає крилом,
Небо над лугом його синій будинок.

Перший - великий хижий птах,
Що над загиблим твариною паморочиться.
Довга частина у гітари - *другий*,

Міцно стискається лівою рукою.
На секретних документах є *третій*.
Що за слово? Подумайте, діти.

З «Б» - він в атаку солдатів піднімає,
В далекій Австралії з «В» мешкає.

(Комбат - вомбат)

З літерою «Р» - помічник-автомат,
Праця будь-він полегшити вам радий.
З буквою «Х» - його має слон,
Знаменитий своєю довжиною він.

(Робот - хобот)

З першої «З» - величезна я птах,
Що літати не може навчитися.
З першої «Ш» - мене повинні всі знати:
Вальсів багато адже я зумів написати.

(Страус - Штраус)

С «Р» - я смугастий хижак,
Вашим кішкам брат, хлопці.
А без «Р» - я учреждение,
Все в мішенях помещенье.

(Тигр - тир)

ХВОСТАТА ВІКТОРИНА

Відгадайте тварину за описом його хвоста.

- Цього чудового стрибуна його хвіст допомагає тримати рівновагу.
(Кенгуру)
- На хвості цього представника сімейства котячих є пухнаста пензлик, а в неї гострий кіготь.
(Лев)
- Його хвостик влітку сірий, а взимку білий.
(Засць)
- Її хвіст схожий на хлист, їм здорово відганяти кусючих комах.
(Корова)
- Ніс п'ятачком, хвостик гачком.
(Свиня)
- Її пухнастий рудий хвостик весело миготить між зелених гілок і служить своєї господині парашутом під час стрибків.
(Білка)
- Про трусишку кажуть, що він тремтить, точно її хвостик.

- Він ловив хвостом рибу в ополонці. (Вівця)
- У цього велетня ніс набагато довше, ніж хвіст. (Вовк)
- Її довгий пухнастий хвіст добре замітає сліди своєї хитрої господині, особливо на снігу. (Слон)
- Для цього річкового будівельника його хвіст є і кермом, і веслом, в ньому він накопичує жир на зиму. (Лисиця)
- Це нічна тварина спить, обмотавши голову хвостом. (Бобер)
- Чорні трикутнички на білою пухнастою королівської мантиї - це кінчики їх хвостів. (Лемур)
- Це тварина все легко впізнають по чорним кільцям на його хвості, число яких коливається від 5 до 10. (Горностаї)
- Під хвостом цієї тварини є залоза, яка містить дивно огидно пахне рідина, яку він випрыскує, піднявши хвіст, на противника. (Єнот)
- Довгий голий хвіст тварини, що нагадує щура, замінює йому п'яту лапу. Живучи на деревах, він постійно пускає його в хід, обвиваючи чіпкими кільцями то одну, то іншу гілку. (Скунс)
- Цей прудкий звір має голову зайця, тулуб і передні лапи миші, задні ноги птаха, а хвіст лева. (Опосум)
- Одним помахом хвоста вона розбила золоте яєчко. (Тушканчик)
- Хвіст цих гризунів є відмінним засобом для видобутку їжі малодоступних місць: хвіст просовується, занурюється в солодкість, а потім обсмоктується. (Миша)
- Це колюче тварина починає трясти хвостом при зустрічі з ворогом. Довгі голки при цьому відриваються і летять на всі боки. (Миші і щури.)
- Хвіст цієї красуні дав назву жіночій зачісці. А її хвіст розчісують, підстригають, кучері і заплітають у коси. (Дикобраз)
- Він у відомій казці втратив свій хвіст. (Кінь, зачіска - кінський хвіст.)
- Чоботи зі шпорами, хвіст з візерунками. (Ослик, а звали його Іа.)
- Голос у цього птаха жахливо противний, зате хвіст найкрасивіший. (Півень)

- (Павич)*
- Ця птиця на своєму хвості розносить новини по лісі.
- (Сорока)*
- Пір'я з хвоста цієї птиці індіанці носять на голові.
- (Орел)*
- Цей птах може лазити по стовбурах дерев хвостом вперед.
- (Повзик)*
- Ця дуже рухлива пташка, навіть відпочиваючи, щохвилини помахує своїм довгим хвостиком. Ця звичка і дала назву птаха.
- (Плиска)*
- Хвіст у цієї пташки роздвоєний на кінці, як фрак.
- (Ластівка, косатка - сільська ластівка.)*
- Слово «хвіст» є в назві цієї птиці, а форма її хвоста сильно нагадує музичний інструмент - ліру.
- (Лірохвіст)*
- Ця птиця «співає» хвостом. І ця пісня нагадує мекання ягняти: «Бе-е-е». За це вона отримала прізвисько «лісовий баранчик».
- (Бекас)*
- Цей пернатий лікар в момент звалився б з дерева, якби не тримався за стовбур кігтями і, звичайно ж, хвостом, який служить йому підпорою.
- (Дятел)*
- Хвіст у цієї невеликої буро-сірою пташки вогненно-рудий, тому-то він і дав її таке «вогнебезпечне» назву.
- (Горихвістка)*
- Йому хвіст допомагає полювати. Удар його хвоста небезпечний навіть для великих тварин. Покритий роговими пластинками, він важкий, як колода. Потужним хвостом це тварина збиває жертву з ніг, підкидає вгору і ловить величезною зубастою пащею.
- (Крокодил)*
- Її голова плавно переходить у хвіст, навіть шиї немає.
- (Змія)*
- На її хвості лусочки утворюють брязкальце, що відбилося в його назві.
- (Гримуча змія).*
- Вона не боїться втратити хвіст, тому що обов'язково виросте новий.
- (Ящірка)*
- Хвіст у неї буває тільки в дитинстві, а потім пропадає.
- (Жаба)*
- У цього виду приматів хвіст за непотрібністю відпав.
- (Осіб)*

БІОЛОГІЯ + ГРАМАТИКА

- Як правильно: п'ятнистий п'ятон або п'ітнистий п'ітон?
(Правильно писати п'ятнистий п'ітон.)
- З яким знаком пунктуації нерозлучні всі ластівки?
(З крапкою – ласточка)
- Яка домашня птах весь час всім задає одне з питань родового відмінка?
(Курка – Куди?)
- Якого роду кольрабі?
(З точки зору граматики – жіночого роду, з точки зору біології – роду капуста, овочева культура.)
- Назвіть овоч, що має спільні корені з «капюшоном», «капіталом» і «капітаном».
(Капуста, всі ці слова походять від латинського «капут» – голова.)
- Назва який змії може бути прислівником?
(Вуж)
- Назва якої птиці може бути і дієсловом наказового способу?
(Пануга)
- Назва родини яких тварин може бути ще і дієсловом наказового способу?
(Літаючих комах - рой.)
- Яка професія у людини, який стверджує, що слова «нарвал», «марал», «гну» і «рій» є не дієсловами, а іменами іменниками?
(Біолог, так як він знає, що нарвал - це морський ссавець сімейства дельфінів, марал - парнокопитне тварина сімейства оленів, гну – антилопа, рой – бджолина сім'я.)
- Хто пише фразу «тримай дерево» разом, одним словом?
(Ботаніки, держи-дерево - гіллястий чагарник сімейства крушинових.)
- Як правильно писати: «бобер» або «бобер»?
(Якщо хочете написати назва тварини-гризуна, то пишеть «бобер», а якщо говорите про його хутро або комір з нього, то пишеть «бобер». Буква «Е» перетворює живого бобра в комір!)
- Правильно написав учень, що «косатка - це сільська ластівка»?
(Ні, косатка - це великий хижий дельфін, а ластівка сільська - це ластівка. З-за одного букви ластівка може опинитися в океані! А що буде, якщо в листі до коханій дівчині ви назвете її лагідно «косаточкой»?!)
- Правильно написано слово «тіліфон»?
(Так, якщо мова йде про тропічному наукообразном хижака.)
- Правильно написано слово «каретта»?
(Так, якщо мова йде про морській черепаці з тропічних морів.)

ЖАРТІВЛИВА БІОЛОГІЧНА ВІКТОРИНА

- У кого більше ніг: у п'яти восьминогів або у чотирьох кальмарів?
(Однаково: $5 \times 8 = 4 \times 10 = 40$)
- У цієї тварини дві праві ноги і дві ліві ноги, дві ноги спереду і стільки ж ззаду. Скільки ніг у цієї тварини?
(Чотири)
- Які ягоди з буквою «М» - солодкі, а з буквою «К» - гіркі?
(Маліна - доаліна)
- Яка тварина ходить тільки літерою «М»?
(Кінь, якщо це шахова фігура.)
- У будь слона немає хобота?
(У шахового)
- На якому базарі найбільший шум?
(На пташиному базарі.)
- Чим відрізняється пташиний базар від пташиного ринку?
(На ринку торгують птахами та іншими тваринами, а пташиний базар - це масове колоніальне місце гніздування морських птахів.)
- Назвіть овоч для закидання поганих акторів.
(Помідор)
- Який овоч необхідний для перевірки принцес на чистоту королівської крові?
(Горох, горошина)
- Який злак може рости ... на людину?
(Ячмінь, запалений горбок біля коренів вії.)
- Назвіть тварин-альпіністів.
(Гірські козли, цепкопала ящірка гекон.)
- «Економічна порода собак - це...
(Такса, адже такса - це ще і встановлена розцінка.)
- Яка дика кішка потрапила в співтовариство автомобілів?
(«Ягуар»)
- Яка птах є великим видавцем шкільних підручників?
(Видавництво «Дрофа». Дрохва - велика птах загону журавлеобразных.)
- Назвіть квіткову позу йога.
(Лотос)
- Чиї очі не бояться, а люблять дивитися на сонечко?
(Братки - квіти.)
- Назвіть хвойний зразок стрункості людської фігури.
(Кипарис)
- Талія якої тварини є еталонним зразком тонкої талії для всіх жінок?
(Оси - осина талія.)
- Яка тварина і чие служить зразком для биття дітей?
(Сидорова коза.)
- Назва якої птиці весь час чується в будівельних лісах?
(Майна - рожевий шпак, майна - будівельна команда «опускай вниз!»)

ВІКТОРИНА «ЦІКАВА АНАТОМІЯ»

- У кого є **мова (язичок)**, але немає **рота**?
(У дзвони, у черевика, у полум'ї)
- У кого є **шийку**, але немає **шийки**?
(У пляшки, у графина)
- У кого є **зуби**, але немає **мови і рота**?
(У пилки, у гребінці, у шестерінки)
- У кого є **вушко**, але немає **голови**?
(Голки)
- У кого є **кисті**, але немає **рук**?
(У винограду, у горобини)
- У кого є **спинка**, але ні **животика**?
(У стільця, дивана)
- У кого є **ніжки**, але немає **ручок і голови**?
(Біля столу, у табуреток, у дивана)
- У кого є **ручки**, але немає **ніжок**?
(Біля дверей, біля вікон, чашок і склянок)
- У кого є **ніс (носик)**, але немає **особи**?
(У корабля, біля чайника)
- У кого є **особа**, але немає **голови**?
(У тканини, одягу)
- У кого є **ребра**, але немає **хребта**?
(У куба, призми, піраміди)
- У кого є **головка**, але немає **волосся, ручок і ніжок**?
(У сірники, булавки, у цибулини)
- У кого є **нирки**, але немає **шлунка і печінки**?
(Дерева)
- У кого є **кісточки**, але немає **скелета**?
(У абрикоса, вишні, сливи тощо)
- Які **нігтики** не дряпаються і не знають манікюру?
(Квіти нагідки, інакше - календула)
- Чий **очі** різнобарвні і ніколи не моргають?
(Квіти братки)
- У кого **голос** є, а **голови і тіла** немає?
(У луни)
- У кого немає ні **кулаків**, ні **біцепсів**, а будь-силача з ніг звалить?
(У сну)
- З якої **чашки** неможливо пити?
(З колінної чашечки)
- Хто без **мови** говорить і співає?
(Радіо, магнітофон)
- Хто біжить без **ніг**?
(Річка, струмок, час)

- Без **рук**, без **ніг**, а двері та вікна відкриває, ламає дерева, зриває шапки?
(Вітер)
- Хто без крил летить, без **ніг** біжить, без хвоста і плавників пливе?
(Хмари)
- Хто без **очей**, а **сльозами** плаче?
(Хмара, хмара, бурулька, свічка.)
- Хто не має ні **легенів**, ні зябер, а дихає і зітхає?
(Тісто)
- У кого є **вуса**, але немає **особи**?
(У полуниці, огірків, кабачків)

БІОЛОГІЧНІ ОМОНІМИ

За допомогою запропонованих підказок відгадайте назви біологічних об'єктів або біологічні терміни, є багатозначними словами.

- Не тільки низка або чергу, але і трав'яниста лікарська рослина сімейства складноцвітих.
(Черга)
- Не тільки приналежність для соколиного полювання, але і частина кореня.
(Чохлик)
- Не тільки одиниця швидкості морських суден, але і ділянку стебла.
(Вузол)
- Не тільки початковий відділ шлунка корови, але і слід від листків на пагоні рослини.
(Рубець)
- Не тільки чорна оксамитова стрічка, яку жінки носили на шиї, але і газонні квітка жовто-оранжевого кольору.
(Оксамитка)
- Не тільки спортсмен, який займається боротьбою, але і отруйна трава сімейства жовтецевих, відома також під назвою аконіт.
(Борець)
- Не тільки жіночі прикраси для обличчя і тіла, але і настирливі двокрилі літаючі комахи.
(Мушки)
- Не тільки пристосування для носіння двох відер на плечі, але і велика хижа бабка.
(Коромисло)
- Не тільки велика хижа птиця, що харчується падаллю, але і порода мисливських собак.
(Грифон)
- Не тільки фахівець з підводним робіт, але і велика собака-рятувальник.
(Водолаз)
- Не тільки коло вальсу або етап змагання, але й кавказький гірський козел.
(Тур)

- Не тільки таємниця, але і речовина, що виробляється і виділяється залозистими клітинами.
(Секрет)
- Не тільки астрономічний прилад, але і порода золотий акваріумної риби.
(Телескоп)
- Не тільки житло тварин у неволі, але й елементарна жива система, основа будови і життєдіяльності всіх тварин і рослин.
(Клітка)
- Не тільки жительки Німеччині, але і тропічні жалкі комахи.
(Німкені)
- Не тільки чергування, змінна робота, але і болотна багаторічна трава.
(Вахта)
- Не тільки заводна обертається дитяча іграшка, але і лісовий жайворонок.
(Дзига)
- Не тільки заводна обертається дитяча іграшка, але і мала випь.
(Дзига)
- Не тільки гостра колючка, але і велика прохідна осетрова риба.
(Шип)
- Не тільки зміна медичної пов'язки, але і хижий ссавець сімейства куниць.
(Перев'язка)
- Не тільки рубає кухонний інструмент, але і птиця сімейства чистикових.
(Топірець)
- Не тільки спеціалістка з пошиття одягу, але і птиця, «шьющая» гніздо з листя.
(Кравчиня)
- Не лише невеликий ресторанчик, кабаре, але і овочева рослина.
(Кабачок)
- Не тільки шоколадні цукерки, але і гриби.
(Трюфелі)
- Не ряд однакових за розміром, рівних предметів, накладених один на інший, але і частину ноги.
(Стопа)
- Не тільки господарська ємність, але і частину скелета.
(Таз)
- Не тільки дитяче знаряддя праці, але і кістка у верхній частині спини.
(Лопатка)
- Не тільки сторона грані багатогранника, але і кістки грудної клітки.

ПОВЕРНІТЬ ЗВІРІВ У СЛОВА

Користуючись підказками, відгадайте самі **слова** і назви тих **звірів**, які з них «втекли».

- ПІ_____ (правила збереження здоров'я)
- _____ ИУМ (рослина родини жовтецевих)
- _____ ОСТЬ (покірність, смирення)
- ПА_____ ДНИК (обгороджений садок перед будинком)
- ДВУСТ_____ А (мисливська рушниця)
- П_____ ОК (невеликий населений пункт)
- _____ КА (смачне прізвисько автомобільного керма)
- Г_____ (частина ноги від коліна до стопи)
- БРА_____ ЕР (мисливець поза законом)
- ЗА_____ КА (пічна двері)
- _____ МАНІЛІ (пізнання, осягнення)
- _____ ЧА (спостережна пожежна вишка)
- ГЛЮ_____ (виноградний цукор в плодах, меді)
- ЗА_____ (фарбування поверхонь крейдою або вапном)
- Д_____ (рука, долоня в старовину)

(Звірі втекли: гієна, дельфін, кріт, лисиця, вовк, віслюк, баран, олень, кінь, слон, поні, калан, коза, білка, лань)

Що ж таке ці загадкові ранньоквітучі рослини?

Перші теплі весняні дні не лише радують нас, а й створюють ідеальні умови, щоб тендітні перші рослини могли квітнути. Вони навіть отримали спеціальну наукову назву – ранньовесняні ефемери та ефемероїди, тобто такі, що цвітуть дуже швидко. В тому є своя тактика – поки на деревах немає листя, а густа трава не піднялася – вони мають шанс отримати потрібну кількість світла, заpastися поживними речовинами, щоб розмножитися.

Найвідоміші з них – підсніжники. Саме їх найчастіше можна побачити в букетах. Всі три види підсніжників, що зростають в Україні, внесено до Червоної книги (2009). Мова про підсніжник ельвеза (*Galanthus elwesii*), підсніжник складчастий (*Galanthus plicatus*) та підсніжник білосніжний або звичайний (*Galanthus nivalis*). Перший поширений лише в Одеській та Миколаївській областях. Другий вид характерний для гірського Криму. Єдина популяція підсніжника складчастого на рівнинній Україні знаходить на території Холодного Яру. Найпоширенішим в Україні є третій вид – підсніжник звичайний. В деяких регіонах України, зокрема у Карпатах, ця рослина трапляється доволі часто. Враховуючи загрозу знищення та динаміку популяцій, вид включено до Червоної книги, і як бачимо, не дарма. Незважаючи на десятиліття просвітницької діяльності, так і не можна подолати в нашому суспільстві звичку купувати навесні маленькі білі букетики. Звичайно останнім часом об'єми продажу зменшились, проте не завжди це пов'язано зі зменшенням попиту. Іноді це пов'язано з тим, що підсніжники просто зникли з деяких місцезростань.

Торгівля червонокнижними видами заборонена та карається кількома статтями Кодексу України про адміністративні правопорушення, зокрема стаття 88-1 (порушення порядку придбання чи збуту об'єктів тваринного або рослинного світу) передбачає накладення штрафу від 100 до 215 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Стаття 90 (порушення вимог щодо охорони видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України), а також статті 159 і 160 (порушення правил торгівлі на ринках і торгівля з рук у невстановлених місцях) теж передбачають штрафи. Крім того, згідно Постанови Кабінету міністрів України від 7 листопада 2012 року №1030 за кожну зірвану рослину з Червоної книги має нараховуватися штраф. Так, для підсніжника звичайного, білоцвіту весняного, шафрану Гейфеліва штраф становить 62 гривень за одну рослину.

На жаль, всі ці закони діють в основному на папері, навіть якщо є протокол про адміністративне порушення, але суди майже завжди приймають рішення не на користь природи. Тут є кілька варіантів – або не купувати та зменшувати попит, або ж частіше викликати поліцію та складати протоколи щодо порушень та засипати ними суди.

Сумна доля “первоцвітів” не лише у підсніжників. До ранньоквітучих рослин можна віднести близько 500 видів рослин, проте лише частина з них включена до останнього видання Червоної книги України (2009). Серед них, окрім підсніжників, найчастіше продають зірвані крокуси, сон-траву, білоцвіт, цикламен тощо. Більшість цих рослин є цибулинними, можуть розмножуватись, як вегетативно, так і насінням, але при неправильному збиранні не поновлюються, внаслідок чого втрачаються цілі місцезростання (!). Тож коли продавці починають пояснювати, що “зривання рослини без коріння їй не шкодить”, це невірна інформація.

Якщо ж хочете насолоджуватися красою – можете відвідати найближчий національний парк або просто парк. Також можна вирощувати першоцвіти на присадибній ділянці або на підвіконні. Головне пам’ятати, що в наших руках, як знищити ці рослини, так і відновити їх.

19 березня – День лелек

Лелека був тотемом трипільських племен пеласгів, які називали себе лелегами (лелеками). Його зображення вони залишили на Балканах, на островах Егейського моря, в Малій Азії – всюди, куди переселялись. А ще він має назву Гайстер, що давньогрецькою означає “зоря”.

Гайстер є символом давньої богині Вечірньої і Вранішньої Зорі, яка освятила птаха назвою зірки.

Лелека (бусол, бузько, черногуз, гайстер) - символ богині Зорі; символ поваги до батьків; символ мандрівників; сімейного благополуччя, щастя; батьківщини.

Лелека в українців – святий птах, який, за повір’ям, має риси і звички, що притаманні людям. В народному уявленні він є символом праці і відданості. Де він покладе своє кубло, тій хаті буде щастити, а якщо його образити, він і хату може спалити. В Україні птахів і звірів не називали людськими іменами. Однак, для лелек робили виняток: "Антоне, принеси тепло".

Лелеки розуміють людську мову (адже колись говорили), як і люди, шукають собі пару, турбуються про дітей і через ревності можуть покінчити життя самогубством. Якось люди недобре пожартували і підмінили яйце лелеки качиним. Лелека-мати вигривала яйця, а батько носив їжу. Коли на світ з’явилися пташенята, разом з малим лелекою в гнізді вилупилось і каченя. Побачивши його, лелека високо злетів у небо і каменем упав на гніздо. Мертвими на землю впали пташенята і лелека-мати. А садиба того господаря незабаром пішла з димом.

Як і людина, лелека може плакати: “Бузьок може нудитися за хижею, в якій жив, ще як був чоловіком, - розповідається в одній легенді. – То він гніздо і в’є

на дахах і живе коло людей. Ми часто можемо бачити, як він журиться. Стоїть годинами на одному місці з опущеним дзьобом – плаче й думає про своє людське життя”. Лелека сумує, коли бачить свару поміж людьми: “стане нерухомо на одній нозі і плаче гірко... А як бачить добро між людьми, то калатає своїм дзьобом. То він так радіє”.

Звернімо увагу на те, скільки пісень, казок і повір’їв в Україні пов’язано з цим білим птахом з чорною позначкою і скільки він має назв – бусол, боцюн, бузько, гайстер, черногуз, лелека. У фольклорі і літературі лелека символізує любов до рідної землі, тугу за батьківщиною. Невипадково ліричний герой однієї з пісень просить: "Візьміть мене, лелеченьки, на свої крилята”.

Лелеки з давніх часів перебувають під охороною українців, ще з часів тотемізму. Їх вважали провісниками весни, птахами Сонця.

Якщо згадаємо, що за повір’ям він приносить дітей, то стане зрозумілим, чому бог шлюбу і кохання в давніх українських і польських піснях зветься Лель, а скіфський бог плодючості – Гайстеріс. Отже, Лелека – ще й символ Сонця. Існують дослідження Духовного Центру Києво-Могилянської Академії, які стверджують, що саме укри-гайстри утворили Державу Народу Журавлів - котрі склали основу індоєвропейської єдності народів, культур і цивілізацій. Так, наприклад, держава Гайранія-Українія V тис. до н. е. знову розпочинає свою "журавлину" роботу. Орії-україні проникають до Персько-месопотамського плато й утворюють доіранську цивілізацію Шумер (Сумер), а згодом переріс у декілька держав: Айран-Іран, Арта, Урарту-Вірменія та Єгипет періоду панування гуксаків-гіксосів тощо.

Характерно, що саме лелеку українці називають "боголюбивим птахом"

Конкурсна гра «УНІКАЛЬНА ФАУНА ЗЕМЛІ»

Вступне слово вчителя:

Людина на зорі своєї історії спорудила декілька незвичайних на ті часи споруд і назвала їх „Сім чудес світу”. Небагато і немало – „сім чудес світу!” ніби немає у Всесвіті нічого більш дивного і чудесного, ніж ці споруди.

Йшли роки. Одне за одним руйнувалися рукотворні чудеса, а навкруги... Навкруги була велика і безсловесна природа. Вона мовчала, не могла повідомити самовпевненій людині, що чудес, створених нею, не сім і не сімдесят сім, а в сотні, в тисячі разів більше. Природа ніби чекала, коли людина сама про все здогадається.

І людина, на щастя, це зрозуміла. Що таке, наприклад, єгипецькі піраміди в порівнянні з храмами, які зводять африканські терміти? Висота піраміди Хеопса у 84 рази більша росту людини. А вертикальні розміри термітників у 600 з лишнім раз перевищують довжину тіла їх жителів. Тобто, ці споруди набагато „чудесніші” єдиного людського дива, яке збереглось до наших днів.

На Землі живе близько півтора мільйона видів тварин і пів мільйона видів рослин. І кожен вид по-своєму унікальний, дивовижний, неповторний.

Уявляєте – два мільйони чудес зразу! І не відомо, що злочиніше – спалити храм Артеміди в Ефесі, чи знищити той, або інший вид. Людське диво відбудувати можна. Знищене диво природи – відновити неможливо. І біологічний вид „людина розумна” повинен це пам’ятати і тільки тоді він виправдає свою видову назву.

Сьогодні ми зібралися на розважальну конкурсну гру „Унікальна фауна Землі”, щоб ще раз поговорити про „братів наших менших”, показати їх красу і незвичайність, відтворити в пам’яті їхні образи.

У грі беруть участь команди сьомих класів.

1. Конкурс: Представлення команд.

Кожна команда представляє свою назву і емблему (назва - тварина), дає коротку інформацію про цю тварину

(1 хв.) - 5 бальне оцінювання.

2 конкурс: Розминка.

1. Зійшли сніги, шумить вода
Земля все квіти викида,
Бує травка молода, все оживає.
Коли це буває?(*Навесні*)

2. Двічі народжується, а раз
помирає?(*Птах*)

3. З рогами, а не бик,
доять, а не корова,
кору здирає,

а кошиків не плете. (Коза)

4. Який птах носить прізвище відомого російського письменника? (Гоголь)

5. Які птахи весною бормочуть:

«Куплю балахон, продам шубу» а восени:

«Продам балахон, куплю шубу»? (Тетерів)

6. Якого маленького звіра не їсть тхір і чому? (Землерійку, через різкий запах)

7. Який звір на зиму стає білим крім кінчика хвоста? (Горностай)

8. Як п'є воду слон? (Слон набирає воду - 10 л хоботом і виливає її в рот)

9. Чому не може втопитися дикобраз? (Тому що чисельні голки, якими вкрите його тіло, наповнені повітрям)

10. Яке місто має назву птаха? (Орел)

3 конкурс: Дай вірну відповідь.

Капітани команд тягнуть жеребки із запитаннями в галузі зоологічних наук. На обдумування - 1 хв. Враховується оригінальність і правильність відповіді.

Запитання:

1. Про лицемірну людину, що удавано співчуває тому, кому заподіяла лихо, говорять що в неї „крокодилячі сльози". А чи плаче крокодил насправді? Якщо „плаче", то чому?

(Плач крокодила - це видалення з організму зайвих солей, через те, що нирки його недосконалий орган).

2. Коли хочуть сказати про надзвичайну повільність руху когось, порівнюють його з черепахою. Але на землі є тварини, в порівнянні з якими черепаха - „спритний заєць". Назвіть цього унікального „тихохода" і місця на планеті, де можна його побачити. (Лінивцев, живе в екваторних лісах Південної Америки).

4 конкурс: Зобрази тварину.

Капітани команд тягнуть жеребки з назвами тварин. Учасники повинні мімікою і жестами зобразити цю тварину так, щоб болільники змогли її вгадати.

На підготовку - 1 хв. Тварини: жаба, верблюд.

5 конкурс: Хто далі іде?

Виходить два учасники. Кожен швидко називає птахів і йде вперед.

6 конкурс: Народні порівняння.

Не раз вам доводилось чути, як люди когось або щось порівнюють з тваринами. Зараз команди спробують закінчити початі порівняння. 1 бал за вірну відповідь отримує та команда, яка швидко закінчила порівняння.

1. Впертий, як ... (Осел)
2. Гарна, як ... (Свиня в дощ)
3. Гудуть, як ... (Бджоли у вулику).
4. Дав, як ... (Кіт наплакав)
5. Живуть, як ... (Кіт з собакою).
6. Личить, як ... (Корові сідло).
7. Написав, як ... (Курка лапою).
8. Не стало, як ... (Корова язиком злизала).
9. Розбирається, як ... (Баран на зорях).
10. Моститься, мов ... (Квочка на яйцях).

7 конкурс: Скоромовки про тварин.

Капітани команд тягнуть скоромовки про тварин. Після хвилинної підготовки учасники повинні проговорити ці скоромовки. Виграє та команда, яка не зробила помилок при відповіді.

Скоромовки:

1. Сів шпак на шпаківню, заспівав шпак півню: - Ти не вмієш так, як я, так, як ти, не вмію я!
2. Коваль кує коня, кінь коваля копитом, коваль коня кулаком.

8 конкурс. Конкурс капітанів.

Для капітанів команд вручається по листку чистого паперу, де вони записують представників ряду Хижі ссавці.

9 конкурс. Загадки-жарти.

1. Коли собака буває зайцем? *Коли їде в автобусі без квитка.*
2. Яка голка не тоне в морі? *Риба-голка.*
3. Від чого качка пливе? *Від берега*
4. На яке дерево сідає ворона під час зливи? *На мокре*
5. Який ключ літає? *Журавлинний*
6. Чи може страус назвати себе птахом? *Ні, бо він не говорить*
7. Яким гребінцем не можна розчесатися? *Півнячим*
8. Від чого у качки ноги червоні? *Від колін*

10 конкурс. Конкурс загадки.

Хто відгадає загадку, той може принести 1 бал команді.

1. Летить дід, сів на цвіт, волосинки розгортає, солоденького шукає. *(Бджола)*
2. Два серпи на голові, під шиєю мітла, женить неробу скоріш, бо об'їсть квіти дотла. *(Коза)*

3. Швець - не швець, кравець - не кравець, тримає в роті щитинку, а в руках - ножиці. *(Рак)*
4. Дуже товсті ноги маю, Ледве їх переставляю, Сам високий я на зріст, Замість носа в мене хвіст. *(Слон)*
5. Такої пряжі немає в продажі. *(Павутинка)*

11 конкурс. Домашнє завдання.

Команди повинні були підготувати пісні про звірів і птахів. Оцінювання за 5-бальною системою.

Підведення підсумків.

Просимо вашої уваги. В усі часи не згасла народна пам'ять, дивовижний феномен якої зберіг і до наших часів найсокровенніше, наймиліше. В кожному повір'ї - душа людини, її минуле. Тож збережемо все те, що передали нам наші предки, і збережемо природу, яка нас годує, лікує, пестить.

На цьому наша зустріч закінчилася. Дякуємо командам за гру.

Прес-конференція «АЛКОГОЛІЗМ, НАРКОМАНІЯ ТА КУРІННЯ – ЧУМА НАШОГО ЧАСУ»

Мета: Розширити знання учнів про алкоголізм, наркоманію, куріння: довести, що це небезпечні хвороби, розглянути причини їх виникнення, вплив на людський організм, методи попередження цих недуг.

Хід заходу.

Вчитель: Темою нашої сьогоднішньої прес-конференції я обрала тему «Куріння, наркотики, алкоголізм – чума нашого часу». У наш час вживання спиртного і паління стали патологічно-необхідними атрибутами проведення часу молоді, поширюється спектр мотивів пияцтва. Вживання алкоголю і тютюну стало майже сенсом життя. До найгостріших проблем сьогодення можна віднести і наркотизацію неповнолітніх.

Перший наркотик - тютюн. Серед його споживачів 6-8% - діти молодших класів, навіть дошкільнята. Курить кожен п'ятий п'ятикласник, майже половина восьмикласників і біля 60% - випускників шкіл. Наступний наркотик - алкоголь. Четверть восьмикласників мають уже чітку орієнтацію на алкогольні напої. Серед випускників таких уже половина.

Згідно з інформацією Міністерства внутрішніх справ України протягом минулого року за незаконні дії з наркотиками до кримінальної відповідальності притягнуто понад 1000 неповнолітніх. Серед них учні ЗОШ. Для ширшого розкриття питань нашої конференції на нашу сьогоднішню зустріч було запрошено лікарів, юристів, соціологів педагогів, правоохоронців, представників служб для молоді для кращого розкриття даних питань.

І питання прес-конференції АЛКОГОЛІЗМ

Алкоголізм - це один з вічних і небезпечних ворогів людства. Певна частина людей перебуває у рабстві в цих речовин, які недаремно називають дурманом, отрутою. І з кожним кроком кількість полонених нажаль, не зменшується. А небезпечне знайомство з одурманюючими речовинами відбувається в силу традицій, звичаїв в юності.

Терміном «алкоголізм» позначається комплекс хворобливих порушень в організмі, які виникають під впливом систематичного вживання алкогольних напоїв. Існування алкоголізму пов'язане з рядом суперечностей у відносинах у сім'ї, суспільстві.

До зловживання алкоголем і пов'язаних з ним наслідків - хуліганство, злочинів - призводить наявність вільного часу і неможливість його розумного використання, а також великі психологічні навантаження, характерні для сучасного життя.

Людині здається, що випитий у невеликій кількості алкогольний напій притлумлює неприємні відчуття, втому. У неї виникає оманливе враження благополуччя та звільнення від тривог і турбот, покращення самопочуття.

Хоча ці відчуття несправжні, короткочасні, вони роблять алкоголь привабливим для багатьох людей.

Звикання до початкових доз призводить до поступового збільшення і систематичного вживання спиртних напоїв. Так справа доходить до пияцтва і

алкоголізму, до скоєння злочинів і деградації особистості. У алкоголіків порушується нічний сон, виникають захворювання шлунково-кишкового тракту, настають розлади серцево-судинної системи, статева слабкість.

Тож, шановні учасники преск-онференції у кого є питання

Запитання до педагога.

Якої шкоди алкоголь завдає організму підлітка?

Вживання спиртних напоїв може спричинити затримку розумового і фізичного розвитку підлітка, руйнує його ще несформовану психіку. Алкоголь здатний порушувати діяльність нервової та серцево-судинної системи, органів розмноження. Він викликає в організмі підлітків серйозні розлади. Послаблюється контроль підлітка над своєю поведінкою. Навіть у малих дозах алкоголь пригнічує сором, почуття гідності та власної безпеки.

Невипадково багато злочинів скоюються в стані сп'яніння та наркотичної дії.

Запитання до юриста.

Чи передбачена законом кримінальна чи інша відповідальність за вживання

Спиртні напої забороняється вживати в громадських місцях, зонах масового відпочинку і туризму, на виробництві. Не дозволяється продаж алкогольних напоїв особам до 21 року.

Кримінально-правове законодавство встановлює сувору відповідальність за кустарне виробництво і продаж напоїв, а також керування транспортними засобами в нетверезому стані, що карається позбавленням прав водія.

Заходи, спрямовані на боротьбу з пияцтвом і алкоголізмом, позитивно впливають на оздоровлення обстановки в суспільстві, у трудових і учнівських колективах, у сім'ї, на підвищення дисципліни, організованості та продуктивності праці.

Запитання до лікаря.

Які наслідки має зловживання алкогольними напоями?

Упершу чергу на надходження в організм спирту реагує нервова система. Спочатку порушується діяльність клітин кори великих півкуль головного мозку, потім і клітин спинного мозку. У наслідок систематичного вживання спиртних напоїв клітини перероджуються, а потім гинуть. Вчені встановили, що результатом важкого алкогольного сп'яніння є загибель близько 20 тис.нервових клітин.

Алкоголь, який потрапив в організм, порушує в ньому процеси збудження і гальмування, координацію рухів, діяльність різних систем органів, обмін білків, жирів, вуглеводів тощо. Навіть в дуже малих дозах алкоголь впливає на процеси сприйняття, координації рухів і прийняття рішень, призводить до виробничо-побутового травматизму. В стані алкогольного сп'яніння людина не може вчасно оцінити небезпечність певної ситуації, не усвідомлює загрози життю і здоров'ю, не здатна їй запобігти. Систематичне вживання спиртних напоїв призводить до хронічного алкоголізму.

Людина, хвора на алкоголізм, живе в середньому на 15-20 років менше, ніж здорова. Учені-медики встановили, що частота серцево-судинних захворювань в алкоголіків зросла з 1,3 до 25% (порівняно з людьми, які не зловживають

міцними напоями), шлунково-кишкових з 1,3 до 18%, хвороб органів дихання - з 1,7 до 5,5%, печінка - з 1,3 до 27%.

ІІ питання нашої прес-конференції – наркоманія.

НАРКОМАНІЯ.

Ще в давні часи люди намагалися знайти засіб, щоб полегшити біль хворих. Тоді використання наркотиків було пов'язане з традиціями і звичаями.

Наркотики - це речовини, які справляють особливу дію на психіку людини, можуть впливати на її розум.

Залежно від виду речовини і від її кількості організм може бути доведений до різних станів - від сну до гіпнозу, від часткового знеболення до галюцинацій. Існують наркотичні речовини, які збуджують і стимулюють ЦНС і цим завдають їй неповторної шкоди, поступово знищуючи. Наркоманія характеризується хронічним отруєнням, яке призводить до розладу функцій багатьох органів і систем організму.

Наслідки наркоманії різноманітні, вони залежать від виду вживання наркотику. Особливо небезпечною є полінаркоманія. У наркомана спостерігається звуження інтересів, швидка зміна настрою, зниження працездатності, погіршення пам'яті, втрата почуття відповідальності. Він починає брехати, красти, здійснювати все важчі злочини і поступово деградує як особистість.

Запитання до педагога.

Які існують природні наркотичні сполуки і який вплив вони справляють на організм?

У природі є чимало сполук здатних виявляти наркотичну дію. Такими властивостями володіють соки снодійного маку (опій), індійської коноплі, листків південноамериканського куша (кока), деяких отруйних грибів. Ряд сполук з наркотичними властивостями були одержані штучно - етиловий спирт, хлороформ, барбітурати, транквілізатори, снодійні і заспокійливі засоби.

Одним із виявів наркоманії є токсикоманія (використання хімічних сполук для одурманення). Вона полягає у вдиханні пари бензину, отруйних засобів проти комах, лакофарбових виробів, лікарських препаратів.

Ще один вид наркоманії - куріння „травки". Нині він дуже поширений серед неповнолітніх. Розрізняють психічну і фізичну залежність організму від наркотичних речовин. Перша відзначається постійним вживанням засобів для повного задоволення організму. При фізичній залежності людина не здатна існувати без певних доз наркотиків, вона відчуває ознаки хвороби, знижується працездатність, з'являється сильні болі, зокрема головний біль. Вживання наркотиків поступово набуває систематичного характеру. Наркомани приймають у 2-10 разів більші дози, ніж прийняті в медицині.

Організм усе більше звикає до наркотиків. Людина живе очікуванням чергової дози. За статистичними даними, на наркоманію хворіють багато підлітків. І потяг дітей до „гострих відчуттів" зростає. Як же цьому запобігти? Це питання залишається поки що не розв'язаним...

Запитання до правоохоронця.

Як наркотики впливають на життя людей, які їх вживають?

Аби дістати гроші на смертоносне зілля, наркомани часто стають на злочинний шлях або займаються проституцією. В багатьох країнах наркотики вважають однією з основних причин багатьох вбивств.

Перемога у війні з наркотиками - висока мета, але, на жаль, завдання це не з легких. Наркотична машина має два потужні двигуни - попит і пропозицію. Протягом майже цілого століття уряди та правоохоронні органи різних країн зосереджували свої зусилля на боротьбі з пропозицією. Мотив був простим: немає наркотиків - немає наркоманів.

Запитання до педагога.

Яким підліткам найбільше загрожує небезпека стати наркоманами?

Можна умовно виділити кілька груп молодих людей:

- ті, які хочуть показати, що є незалежними і не бояться ризику;
- ті, які не цікавляться навчанням і не ставлять перед собою духовних цілей;
- ті, які не порозумілися з оточенням;
- ті, які не усвідомлюють чіткої різниці між тим, що правильно, а що ні.
- ті, чії батьки не цікавляться дітьми, а друзі підбивають спробувати наркотики.

Дослідники відзначають, що добрі стосунки між підлітком і батьками - це надійний засіб проти поширення наркоманії.

Запитання до психолога.

Що є причиною наркоманії? Як наркотики впливають на поведінку?

Наркотики - це група хімічних речовин рослинного та штучного походження, вживання яких призводить до розвитку наркоманії. До них належать: гашиш, марихуана, кокаїн, героїн, анаша та ін.

Наркоманія - це вживання хімічних речовин з метою зміни свого психічного стану. Вона характеризується непереборним бажанням повторного введення наркотиків з поступовим підвищенням дози. Це одне з найнебезпечніших соціальних явищ. „Біла смерть” щороку забирає життя мільйонів людей, переважно молоді. Понад 30% злочинів скоюються під впливом наркотиків або ж заради того, щоб їх здобути. Наркотики є тим сприятливим середовищем, де швидко поширюється вірус СНІДу. 70% наркоманів є носіями цієї хвороби.

До наркоманії, як правило, схильні емоційно нестійкі, психічно незрілі з обмеженим колом інтересів, егоїсти. Значний вплив на підлітків має мода (на куріння анаші, вживання алкогольних напоїв і наркотиків), яка поширюється досить швидко.

III питання нашої прес-конференції - куріння КУРІННЯ.

Чи можна вважати тютюн наркотиком? З погляду медицини, наркотик - це психоактивна речовина, що викликає залежність, яка призводить до приймання її в небезпечних для здоров'я дозах. Тому в медичний перелік наркотичних речовин входить і тютюн.

Згідно з українським законодавством, особам, молодше за 18 років, заборонено продавати і купувати тютюнові вироби.

Ось вплив куріння на організм людини:

1. При викурюванні цигарки близько 90: нікотину залишається в легенях.
2. Кожна цигарка скорочує життя на 6 хвилин.

3. У сигареті міститься 15 різних канцерогенних речовин.
4. Через кілька секунд після першої затяжки канцерогени потрапляють у легені.
5. Людина, яка викурює за день пачку цигарок, отримує опромінення в 3,5 рази більше за дозу, затверджену Міжнародною угодою із захисту від радіації.
6. Під час куріння підвищується тиск крові, прискорюється серцевий ритм.
7. Через кілька років у курця з'являються подразнення слизової оболонки губ, язика, гортані, нестримний кашель, погіршується нюх, смак, з'являються зморшки.
8. Чадний газ викликає розвиток атеросклерозу, підвищує ризик інфаркту міокарду, інсульту, гіпертонії, стенокардії.
9. Один з довгострокових ефектів куріння - це хвороба Рейнфорда, ознаками якої є послаблення кровообігу в пальцях рук та ніг. Це може призвести до зараження та необхідності ампутації.
10. Великі дози нікотину діють як відома отрута кураре, що паралізує нервову систему.

Тютюновий дим містить у собі такі речовини:

- нікотин (його крапля вбиває коня);
- ацетон (за допомогою цигарки ви зможете швидко стерти лак з нігтів);
- чадний газ;
- нафтагін (він є у будь-якій вибуховій речовині);
- арсенін;
- фенол;
- толімін (він ще міститься у речовині, якою чистять туалети). Тепер ми можемо зробити висновок, що ми можемо не тільки курити сигарету, а й навіть чистити нею туалети та змивати лак з нігтів. Недаремно куріння з давніх-давен називають викрадачем розуму та здоров'я.

Запитання до історика.

Звідки ж з'явився в нашому житті тютюн?

Тютюн родом з Америки. Історія прилучення європейців до куріння почалося так.

12 жовтня 1492 р. матрос корабля „Пінта! Родріго Тріанс із славнозвісної флотилії Христофора Колумба вигукнув: „Попереду-земля!". Серед подарунків, які остров'яни піднесли Колумбу, було сушене листя тютюну, яке вони курили. Мешканці острова Куба також зустрічали прибульцівтравою для куріння, яку вони називали „сигаро". Так насіння тютюну було завезено до Іспанії.

Швидкому розповсюдженню тютюну сприяла його властивість виробляти в людини потяг до куріння, який дуже важко перебороти. Зараз ми знаємо про наркотичну дію нікотину, але в ті далекі часи цій рослині приписували цілющі властивості. Вважалося, що тютюновий дим відганяє хвороби, злих духів. Його використовували як заспокійливий засіб.

Не можна сказати, що тютюн проникав скрізь без перешкод. В Італії його оголосили витівкою диявола. П'ятьох ченців, спійманих на курінні, замурували живцем у монастирській стіні.

В Англії за указом Єлизавети I, курців прирівнювали до злодіїв і водили вулицями з мотузкою на шії.

Яків I оголосив куріння шкідливим, неблагочестивим і невідповідним для цивілізованої людини заняттям.

У Росії за царювання Михайла Федоровича звинувачених у куріння вперше карали 60 ударами палиць по ступнях, удруге - відрізували носа або вуха. Торгівля тютюном і куріння дістали дозвіл у Росії в 1697 р. за царювання Петра I, який сам став завзятим курцем, побувавши в Голландії.

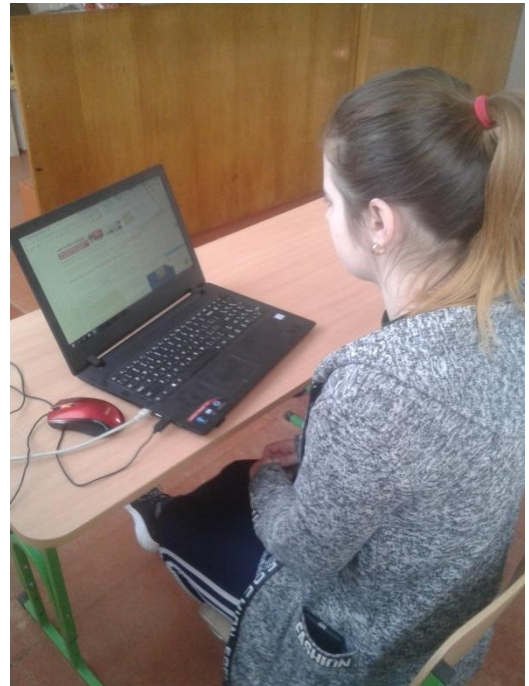
Але куріння в Україну прийшло раніше, ніж у Росію. Люлька вважалася ознакою гарного тону й молодечства, й була для козака часто єдиною розвагою у степовій самотині.

Запитання до лікаря.

Якої шкоди некурцям завдає пасивне куріння ?

Некурці, які перебувають поряд, змушені дихати тютюновим димом від курців. Це називають пасивним курінням.

Під час куріння іноді в навколишньому повітрі концентрація чадного газу перевищує допустимі його концентрації на робочих місцях у промисловості. Така насиченість шкідливими речовинами повітря приміщень знижує продуктивність праці, негативно позначається на здоров'ї людей. У некурців можуть виникати приступи астми, розвиватися алергія, загострюватися перебіг ішемічної хвороби серця. Діти тих, хто курить, більше схильні до захворювань органів дихання, ніж діти некурців. У таких дітей

Курити чи не курити?

З таким запитанням звернувся до мудреця юнак, герой однієї легенди. На це мудрець відповів: „Звичайно, курити, якщо хочеш, щоб на тебе собака на вулиці не напав, щоб злодії в твій будинок не залізли і щоб в старості ти не хворів". Зрадив юнак, побіг до крамниці купувати цигарки, не дослухавши мудреця до кінця. А мудрець продовжив: „Собака побоїться на тебе напасти, бо ти будеш ходити з палицею; злодії не залізуть у твій будинок, бо злякаються твого голосного кашлю, а в старості ти не будеш хворіти, бо не доживеш до неї через куріння".

Вчитель: То ж підсумками нашої прес-конференції є вислови відомих людей про шкідливість вживання алкоголю, наркотиків і куріння.

Інтегрована вікторина з біології

Мета:

- розширювати кругозір та освітній потенціал учнів;
- сприяти розвитку пізнавального інтересу до вивчення біології та інших наук;
- розвинути особистість, інтелект, вміння порівнювати та аналізувати, висловлювати власні думки;
- виховати комунікативність, любов і бережливе ставлення до природи.

Запитання вікторини.

Біологія та математика.

1. Які корені не потрібні рослинам? (квадратні, кубічні).
2. Що важче: 1 кг картоплі чи 1 кг пір'я? (однаково).
3. Скільки горошин входить у склянку? (горошини не ходять).
4. Хлопчик зібрав у коробку павуків та жуків – всього 8 штук. Усіх ніг було 54. Скільки ж було павуків та жуків? (5 жуків і 3 павуки).
5. Який птах має 40 букв «а»? (сорок-а).

Біологія та фізика.

1. Що спільного між каракатицею та ракетою? (реактивний рух)
2. У якому стані можна переносити воду в решеті? (у твердому – лід)
3. Чи розтане сніговик, якщо на нього одягнути одяг? (ні)

4. Чому чайник вкривається краплями води, коли охолоджується?

(конденсується водяна пара).

5. Яка вода закипить раніше, сира чи кип'ячена, якщо перед нагріванням вони мали однакову температуру? (сира).

Біологія та географія.

1. Яке місто літає? (Орел).

2. Яке місто плаває? (Судак).

3. Яке місто має копита?

(Тур).

4. Яке місто запікають у

кексах? (Ізюм).

5. Який хижий звір ніколи не

може вкусити? (сузір'я Біла

Ведмедиця).

6. Яка рослина має назву

«хліб тропіків»? (банан).

7. Яка рослина є

національною емблемою

Канади? (клен).

8. Яка рослина є «білим

золотом»? (бавовник).

Біологія та філологія.

1. Чого немає у капусті та

буряках? (літери «о»)

2. Які рослини квакають? (мор-ква, ква-соля).

3. Яка рослина кармає? (кар-топля).

4. У яких приказках зустрічаються назви тварин? (голодний як вовк, хитрий як лис).

5. У назві якої тварини можна змінити лише одну літеру і буде назва хижого птаха? (осел-орел).

6. Між однаковими голосними літерами вставити назву маленького коня, і буде назва держави? (Я-поні-я).

7. Як дрова перетворити на великого степового птаха? (дрова – дрофа).

8. Який птах має назву, що збігається із прізвищем письменника? (Гоголь).

9. До назви якої тварини входить частина скелету? (череп-аха).

Біологія та хімія.

1. Який хімічний елемент містять морські водорості? (йод).

2. Назва якої акваріумної рибки збігається з назвою хімічного елементу? (неон).

3. До назв яких тварин і рослин входять назви хімічних елементів? (золота рибка, срібляста тополя, змія-мідянка).

4. Що в перекладі з арабської означає калій? (попіл рослин).

5. Сполукою якого хімічного елементу отруїли Наполеона? (миш'яку).

Біологія та музика.

1. Який птах має назву, що збігається з назвою частини струнного інструменту? (гриф).
2. Який птах має назву, що збігається з назвою музичного інструменту? (ліра).
3. У назвах яких тварин зустрічаються ноти? (о-ре-л, те-ля-пія, ке-фа-ль, е-фа, г-ре-чка,
4. Які птахи не мають голосу? (лелеки).
5. Який птах має назву танцю? (чечітка).
«Чи знаєш ти природу рідного краю?»
1. Найсолодша коренеплідна рослина української флори. (Цукровий буряк)
2. Найпоширеніше хвойне дерево України. (Сосна)
3. Найотруйніший гриб України. (Бліда поганка)
4. Подорожник – це світлолюбна чи тіньовитривала рослина? (Світлолюбна)
5. Як можна підтримати оптимальні умови життя культурних рослин і свійських тварин? (теplici, ферми)
6. Чому восени деякі дерева можуть зацвісти повторно? (Є сприятливі умови: висока температура)
7. Як впливає на ріст рослин фарба? (Фарба не дає доступу кисню)
8. Які є види екосистем? (природні та штучні)
9. Чому у випадку небезпеки їжак швидко згортається у клубок? (Захист від хижаків)
10. До якого царства відносять рослини? (Царство Рослини)
11. Якого звіра України природа обдарувала найбільшими рогами? (Лось, маса 20-25 кг, розмах 1,5 м)
12. Яка свійська тварина не боїться укусу гадюки? (Свиня)
13. До якого класу відносять орла-беркута? (Клас Птахи)
14. До якого класу відносять рака-самітника? (Клас Ракоподібні)
15. Який павук живе під водою? (Павук-сріблянка)
16. Скільки порожнин є у тілі людини? (три)
17. Скільки кіл кровообігу в людському організмі? (два)
18. Чим покрите тіло людини? (Шкірою)
19. З чого побудована опорно-рухова система людини? (Кістки і м'язи)
20. Який орган дихання в людини? (Легені)

Інтерактивна гра «Як не захворіти на грип»

Обладнання: умовний мікрофон, два телефони, аркуші, зашифровані прислів'я.

ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Хвилинка психологічного настрою.

Якщо хочеш здоровим бути,

Правило запам'ятай:

Сам про своє здоров'я дбай, -

На лікарів цю турботу не перекладай.

Лікарі лікують хворих,

Здоров'я вони не творять.

Людина повинна сама

Дисциплінована бути і вольова.

2. Оголошення теми і завдання

- З приходом весни, коли ще прохолодно і лише на сонечку тепло, люди хворіють на грип та на простудні хвороби. Наше завдання – вияснити, чому виникає грип, які шляхи його поширення і що можна зробити, щоб не захворіти.

3. Вправа «Мікрофон».

- За умовами цієї вправи говорить той, хто тримає мікрофон, решта слухають, не перебивають.

Напевно, вам доводилося хворіти на грип. Як ви вважаєте, чому ви хворіли?

(Діти висловлюються по черзі і передають мікрофон один одному.)

4. Міні-лекція.

- Навколо нас у зовнішньому середовищі знаходиться велика кількість невидимих для ока живих істот. Їх можна побачити лише за допомогою спеціальних приладів – мікроскопів, які у тисячу та мільйон разів збільшують зображення. Збудники грипу вчені та лікарі побачили під дуже сильним мікроскопом і назвали його вірусом.

- Сьогодні відомо, що грип може передаватися від людини до людини повітряно-крапельним шляхом під час кашлю, чхання, розмови. На грип

хворіють у всьому світі, навіть у тропіках, до того ж захворюваність там не залежить від пори року. У нашій місцевості основна маса захворювань на грип припадає на період з листопада до березня.

Найнебезпечніший вірус грипу типу А та А(Н1N1). зазвичай він має сферичну форму і виступи на поверхні. Потрапивши до клітини людини, вірус починає розмножуватися так стрімко, що за якихось десять годин утворюється від 100000 до мільйона нових «копій» вірусу, які позивають клітину з середини.

У цьому вірусу є одна небезпечна особливість – він дуже швидко змінюється. Так як вірус грипу розмножується значно швидше, ніж вірус ВІЛ, багато його

«копій» дуже відрізняються від «оригіналу». Деякі «копії» відрізняються настільки, що наша імунна система не може їх виявити. Ось чому щороку нам доводиться стикатися з різними видами грипу.

Хоча лікарі рекомендують робити щеплення від грипу, проте це не найкращий вихід. Читання вірша «Поради лікаря Нехворійка».

Послухайте вірш і складіть правила запобігання захворювання на грип.

Чудовий лікар Нехворійко
У місті нашому живе.
Дасть вам пігулку чи настійку –
Здоров'я буде як нове.
Він повідомив: «Лютий ворог
До міста нашого пробравсь.
Це грип. Можливо, дуже скоро
Він завітає і до нас.
Як нам від грипу вберегтися?
По-перше, ти запам'ятай:
Побережись, не застудися!
На вус, як кажуть, намотай,
Що у застудженому тілі
Грип швидше візьметься за діло.
В теплі ж незатишно йому.
По-друге, руки мий. Чому?
Руками ти за все хапався,
Звичайно, вірусів набрався.
Тепер додому їх приніс.
Вони потраплять в рот в ніс!
Це лихо треба зупинити!
Хутчіш із милом руки мити!
По- третє, їжте всі часник.
Щоб вірус грипу зовсім зник:
Цей вірус часнику боїться.
Запам'ятайте, знадобиться!
Нарешті, всім потрібно знати,
Що здатний вірус цей літати.
Хтось хворий кашлянув чи чхнув,
Чи просто біля вас зітхнув –
Хворобу вірус вже поніс
Прямісінько до вас у ніс!
Та ватно-марлева пов'язка
Врятує вас! Носіть, будь ласка!
Наш добрий лікар Нехворійко
Завжди навчає малюків:
«Щоб вам не знадобились ліки,
Любить своїх помічників!
Це мед, малина і калина,

А ще цибуля і часник,
Смородина, лимон, шипшина.
Природа – справжній чарівник!
Запам'ятайте, що рослини –
Природні ліки, справжній дар!
В них – мінерали, вітаміни –
Здоров'я і життя нектар!»
Наш добрий лікар Нехворійка
Нам розповів про чистоту:
Потрібно з милом руки мити,
Бо це – з мікробами війна.
Як часто змушує хворіти
Рука, коли вона брудна!
А ще сказав наш мудрий лікар.
Що щирий і веселий сміх
І гарний настрій наш – теж ліки,
Найкращі від хвороб усіх!

6 Вправа « Поради для здорових»

Робота в парах (створення пар)

- Що ви могли порадити людині, аби не захворіти на грип? Протягом 3 хвилин складіть поради для здорової людини.

Діти записують свої поради на аркушах паперу і передають їх вихователю. Педагог озвучує записи.

7. Вправа «Телефон».

Робота в парах.

- Якщо хтось з класу все ж таки захворів на грип, його треба підтримати, поцікавитися його самопочуттям. Проте, щоб уникнути прямого контакту з хворим, краще йому зателефонувати. Можна поцікавитися здоров'ям, як проходить лікування, дати корисні поради, як швидше одужати, поділитися чимось цікавим, що відбувалося в школі, поки товариша не було.

Умовна розмова по телефону

відбувається між здоровим і хворим.

Діти самостійно розподіляють ролі, добирають запитання та відповіді. На підготовку діалогу відводиться 2-3 хвилини. Діти виходять до дошки парами і демонструють свої розмови по телефону.

8. Вправа «Літературна морока»

- Знайдіть другу половину прислів'я.

1.Здоров'я –

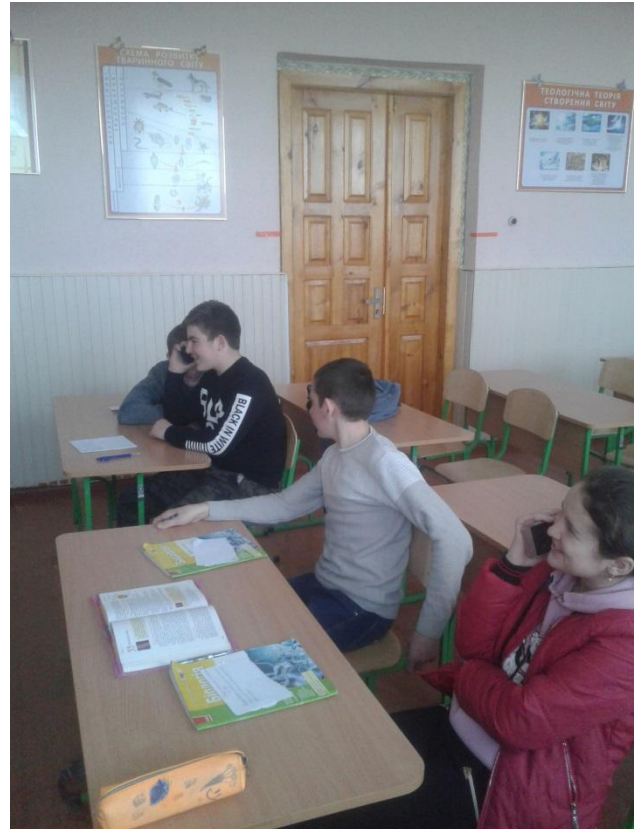
2.Світ великий –

3.Ліпше здоров'я,

4.Весела думка -

9. Підсумок заняття.

- Отже, сьогодні ми грипу, а й вчилися не заразитися від захворів, як грип. Бажаю вам ви склали для здоровими та

було б здоров'я.
як готові гроші.
половина здоров'я.
ці найбільший скарб.

не лише дізналися про вірус діяти у складній ситуації: як хворого, як лікуватися, якщо спілкуватися з хворим на дотримуватися тих порад, які здорової людини, і бути життєрадісними.

21 березня – Міжнародний день лісів

Міжнародний день лісів, був започаткований 21 березня, за рішенням Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 28 листопада 2012. Кожен рік, різні заходи святкують і підвищення обізнаності про важливість всіх видів лісів і дерев за межами лісів на благо нинішнього і майбутніх поколінь. Країни закликаються здійснювати роботу по організації місцевих, національних та міжнародних заходів за участю лісу і дерев, таких як посадка дерев кампанії, в Міжнародний день лісів. Секретаріат форуму Організації Об'єднаних Націй по лісах, у співпраці з продовольчою і сільськогосподарською організацією, полегшує реалізацію таких заходів у співпраці з урядами, спільним партнерством по лісах, та міжнародними, регіональними і субрегіональними організаціями. Міжнародний день лісів, вперше відзначався 21 березня 2013 року.

Уявіть, що дерева
роздають Wi-Fi, ми б
насадили так багато
дерев, що врятували
би планету.

На жаль, дерева,
всього-на-всього,
виробляють кисень,
яким ми дихаємо...

Бруньки дерев

Вільха чорна
Alnus glutinosa

Ясен звичайний
Fraxinus excelsior

Бук лісовий
Fagus sylvatica

Тополя чорна
Populus nigra

Терен колючий
Prunus spinosa

Черешня
Prunus avium

Липа європейська
Tilia x europaea

Бузина чорна
Sambucus nigra

Дуб черешчатий
Quercus robur

Верба козяча
Salix caprea

Тополя сиза
Populus x canescens

Глід
одноматочковий
Crataegus monogyna

Ліщина звичайна
Corylus avellana

Каштан кінський
Aesculus hippocastanum

Граб звичайний
Carpinus betulus

Платан кленолистий
Platanus x acerifolia

Клен
гостролистий
Acer platanoides

Верба лозова
Salix viminalis

Горобина звичайна
Sorbus aucuparia

Береза повисла
Betula pendula

Каштан
їстівний
Castanea sativa

Явір
Acer pseudoplatanus

Тополя біла
Populus alba

В'яз шорсткий
Ulmus glabra

Конкурс квіткових емблем

Конвалія звичайна
(*Convallaria majalis* L.)

*Білі запашні дзвіночки
Всіх чарують навесні.
І на небі ясні зірочки.
Мабуть, задрямть їх красі.
Це конвалії духмяні
В травні почали цвісти.
Ой, які ж вони всі гарні,
Їх потрібно берегти!*

1. Багато народів шанують цю рослину як символ весни. В Україні це одна з найулюбленіших рослин. Вона має чимало місцевих назв (вовча кукурудза, вовчі фіалки, дикий виноград, лобка, равник, черемха польова та інші.) У давніх легендах розповідається, що її квітки вирости зі сліз нареченої, яка «виплакала» очі, очікуючи з далекого походу козака.
2. В найбільшій повазі конвалії у Франції. Перша неділя травня щорічно піднімається французами як свято конвалії.
3. На деяких старовинних портретах Микола Коперник (астроном та доктор) тримає в руках квітку конвалії. В ті часи мармурово-біла квітка конвалії була емблемою доктора медицини.
4. Конвалія була улюбленою квіткою багатьох визначних людей: Софії Ковалевської і Купріна, Лесі Українки, Менделєєва і Чайковського.
5. Правильно зібрані рослини конвалії використовуються для виготовлення ліків від серцевих захворювань.

22 березня – Всесвітній день води

Всесвітній (міжнародний) день водних ресурсів (англ. WorldWaterDay) — міжнародний день ООН, запроваджений Генеральною Асамблеєю в 1993 році (резолюція № A/RES/47/193 «Проведення Міжнародного дня водних ресурсів»). Резолюцією відзначено, що враховуючи важливість водних ресурсів у розвитку економічної діяльності і соціального благополуччя, яка не отримує широкого усвідомлення, 22 березня кожного року оголошується Міжнародним днем води, який починає відзначатися з 1993 року.

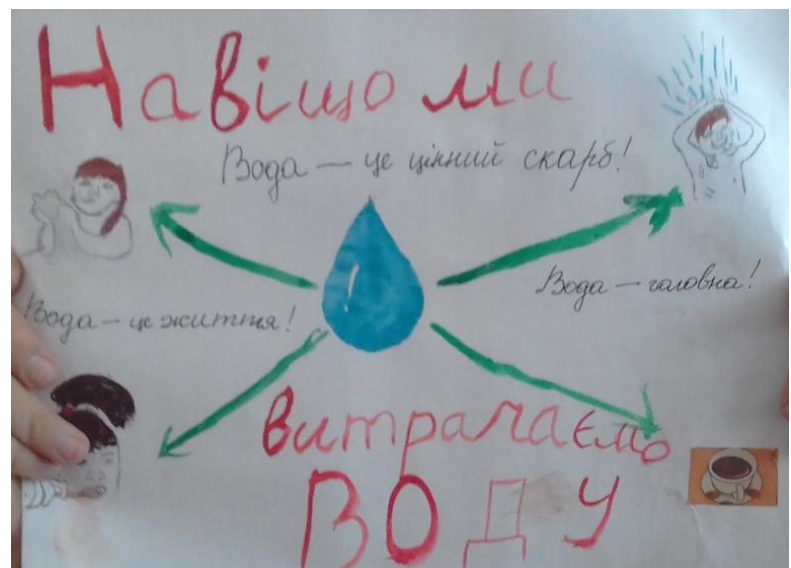
Також резолюцією рекомендовано державам цього дня проводити заходи, присвячені підвищенню інформованості громадськості стосовно важливості збереження та освоєння водних ресурсів. Щороку, ці заходи здійснюються шляхом публікації і поширення агітаційної інформації, організації конференцій, круглих столів, семінарів і виставок.

Метою проведення заходів, присвячених цій даті, є привернення уваги до проблем якості питної води, необхідності охорони водних ресурсів та їх раціонального використання.

У 2000 році ООН прийняла Декларацію тисячоліття. Розроблена спеціальна Програма дій на XXI століття, метою якої є забезпечення кожного жителя нашої планети чистою питною водою.

ВОДИ В УКРАЇНІ НАЙМЕНШЕ...

В Україні у рік загальні запаси природної води протягом року складають 94 км³, з яких доступні для використання тільки 56 км³. Основна частина водних ресурсів припадає на річковий стік, 60% якого формується на території України, а решту води ми отримуємо від наших сусідів. Запаси прісних підземних вод в Україні ще менші і рівні всього 27 км³, з яких 9 км³ не пов'язані з

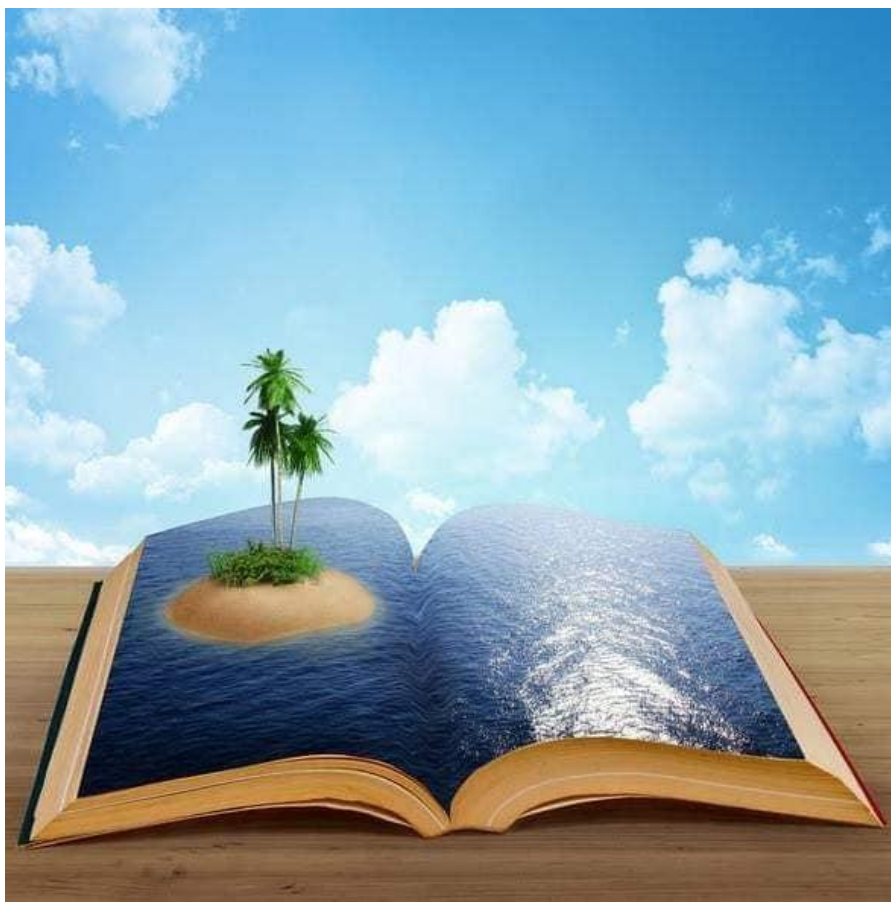

поверхневим стоком, тобто не можуть відновлюватись. Все це засвідчує, що Україна є однією з найменш забезпечених водою серед країн Європи. Так, на одного жителя України припадає всього 1 тис. м³ води, для порівняння в Росії цей показник складає 31 тис., в Німеччині – 2 тис., в Польщі – 1,6 тис. дуже відрадно, що для Закарпаття ця цифра досягає 7 тис. м. куб на одного жителя.

Всього на території України понад 70 тис. річок (тільки в Закарпатті їх близько 10 тис.), але тільки 117 (4 в Закарпатті) з них мають довжину понад 100 км. Найбільшими річками країни є Дніпро, Дністер, Південний Буг та Сіверський Донець. Найбільшими річками Закарпаття є Тиса, Латориця, Уж, Боржава. Влітку річки стають маловодними, чимало з них міліють і навіть пересихають. Для затримання талих снігових вод і регулювання стоку на більшості рік створено більше

тисячі водосховища; здатних вмістити 55 км³ води. Найбільші за обсягом водосховища розташовані в басейні Дніпра. Для постачання води у маловодні райони Сходу та Півдня країни збудовано цілу низку магістральних каналів та створено великі зрошувальні системи, а у районах надлишкового зволоження або уповільненого стоку діють комплекси меліоративних систем (Закарпаття та Прикарпаття). Озер у країні понад 20 тисяч, 43 з них мають площу, яка перевищує 10 км². Великі озера розташовані в плавнях Дунаю і на узбережжі Чорного моря. Найбільше озеро Полісся – Світязь. Синевир – найбільше озеро Закарпаття.. Загальна площа боліт становить 12 тис.км². Розташовані вони переважно в Поліссі.

В цілому водні ресурси України можна охарактеризувати як недостатні. У маловодні роки дефіцит води відчувається навіть у басейнах великих рік, тому в Україні проблема води завжди є і буде актуальною й гострою. Забезпеченість водними ресурсами є однією з неодмінних складових національної безпеки України.

Заходи вчителя біології Цимбалюк Олени Валеріївни

Біологічна гра «Найрозумніший» (11 клас)

Мета: узагальнити та поглибити знання учнів з біології; розвивати логічне мислення, швидкість реакції, кмітливість, застосовувати свої знання в нестандартних ситуаціях; сприяти вихованню активної життєвої позиції в навчанні й житті, допитливості, доброзичливості, взаємоповаги, стриманості.

Форма роботи: інтелектуальна гра

Обладнання та матеріали: протокол змагань, проектор, ноутбук

Хід заходу

Учитель:

Добрий день вам, любі учні —

І дівчата, і хлоп'ята!

*Ви прийшли на нашу зустріч,
я рада вас вітати.*

*Пропоную я сьогодні Вам,
залишивши уроки,*

На шляхах біологічних

Теж нові зробити кроки.

Вас вітає гра «Найрозумніший». Тож, сьогодні, за ігровими стійками ми дізнаємося хто ж здобуде звання «Найрозумніший».

На уроці задавати

Буду різні запитання,

Хто із вас усіх сильніший —

Це покаже нам змагання.

Є питання і серйозні,

Є питання й жартівливі,

Тому будьте ви уважні,

Тому будьте ви кмітливі.

I. Відбірковий тур

Беруть участь 15 учасників. На екрані висвітлюються 10 запитань. Кожне запитання 1 бал.

Запитання:

1. Як називаються листки Хвойних? (*Хвоя*)
2. Найбільший птах у світі (*Страус*)
3. Чим представлений внутрішній скелет ланцетника? (*Хордою*)

4. Яку злакову рослину використовують як будівельний матеріал? (*Бамбук*)
5. Який найпоширеніший та найважливіший пігмент рослин? (*Хлорофіл*)
6. Як називаються клітини, з допомогою яких здійснюється нестатеве розмноження? (*Спори*)
7. Скільки кіл кровообігу в земноводних? (2)
7. У кого очі обертаються незалежно від тіла? (*У хамелеона*)
8. Яка рослина може замінити вату? (*Мох сфагнум*)
9. Як називають личинку метелика? (*Гусінь*)

(10 балів)

II. Інформаційна частина

В цей час журі обирає шість учасників для основного туру. Враховується швидкість та правильність виконання завдань.

Учитель: А не задавалися Ви питанням, хто є найрозумнішою людиною в світі? Тоні Бьюзен і Реймонд Кін вирішили це з'ясувати. Цілих 20 років вони опитували людей для того, щоб в результаті скласти рейтинг десяти найбільш геніальних персон в історії людства.

Дослідникам вдалося опитати понад сто тисяч людей з різних куточків нашої планети. Причому виявлення геніїв проводилося відразу в декількох номінаціях:

- Враховувалося, наскільки новаторськими були досягнення того чи іншого «розумника».
- Визначалося, чи була творчість «номінантів» багатостороннім.
- З'ясовувалося, наскільки впливовою була людина в своїй сфері діяльності.
- Оцінювалася універсальність відкриттів і винаходів діяча.
- Крім того, аналізувалися сила, енергія, харизма геніїв, їх вплив на подальшу історію людства.
- Отже, ось вони – розумні люди планети Земля:

Вільям Шекспір – творець репертуару англійського театру, багатогранний і найглибший автор епохи Відродження; **Зодчі** – архітектори, які побудували єгипетські піраміди;

Йоганн Вольфганг фон Гете – німецький поет, прозаїк, драматург, філософ, натураліст і державний діяч;

Мікеланджело – італійський скульптор, поет, мислитель, живописець, архітектор - один з титанів Ренесансу;

Олександр Македонський – найбільший полководець, цар, завойовник, творець світової держави;

Ісаак Ньютон – британський математик, механік, астроном і фізик, який відкрив закон всесвітнього тяжіння;

Томас Джефферсон – третій президент Сполучених штатів Америки, один з батьків-засновників цієї держави;

Леонардо да Вінчі – великий італійський художник (живописець, скульптор, архітектор) і вчений (анатом, математик, фізик, натураліст), ще один з універсальних діячів Ренесансу;

Фідій – архітектор Афін;

Альберт Ейнштейн – вчений, який заснував сучасну теоретичну фізику, і громадський діяч.

Даний список цікавий, насамперед, тим, що він доводить: проявити геніальність можна практично в будь-якій сфері життя: у літературі, образотворчому мистецтві, архітектурі, у всіх видах науки, у військовій справі.

Якщо Ви талановиті, працьовиті і вмієте підходити до своєї роботи з душею – як до єдиного і дорогого для Вас покликанням – то цілком можна сподіватися, що через деякий час саме Ви будете очолювати рейтинг найрозумніших і успішних людей всіх часів і народів.

III. Основний тур

Учні займають місця за ігровими стійками (партами)

Завдання:

1. Яка хвойна рослина є листопадною:
а) *модрина*; б) *гінкго*; в) *ялиця*; г) *тис*?
2. Скільки тичинок у квітці *Хрестоцвітих*:
а) 4; б) 6; в) 10; г) 3?
3. Як називається плід сливи та вишні:
а) *ягода*; б) *гарбузина*; в) *кістянка*; г) *яблуко*?
4. Хто оселяється на коренях бобових рослин:
а) *миші*; б) *бульбочкові бактерії*;
в) *віруси*; г) *одноклітинні водорості*?
5. Як у народі називають арахіс:
а) *горішки*; б) *насіння*; в) *земляний горіх*; г) *наземний горіх*?
6. Як називають личинку жаби:
а) *жабенятко*; б) *хвостатик*; в) *пуголовок*; г) *німфа*?
7. Назвіть органели руху еуглени зеленої:
а) *псевдоніжки*; б) *війки*; в) *ніжки*; г) *джгутик*.
8. Жук-переселенець із Північної Америки:
а) *жук-носоріг*; б) *колорадський*; в) *водомірка*; г) *жук-олень*?
9. Що є основою зовнішнього скелета членистоногих:
а) *целюлоза*; б) *крохмаль*; в) *хітин*; г) *глікоген*?

10. Де самка річкового рака виношує запліднені ікринки?
 - а) на спині;
 - б) на черевних ніжках;
 - в) біля ротового отвору;
 - г) на грудних ніжках?
11. Який тип травлення характерний для павуків:
 - а) внутрішнє; б) зовнішнє; в) позаклітинне; г) внутрішньоклітинне?
12. У кого з плазунів з'являється вперше неповна перегородка в серці:
 - а) у ящірки прудкої; б) у хамелеона;
 - в) у крокодила; г) у черепахи?
13. Хто може пожертвувати частиною себе, щоб залишитися в живих:
 - а) змія; б) ящірка; в) крокодил; г) страус?
14. Який антибіотик отримали із цвілевих грибів:
 - а) амоксицилін; б) левоміцетин; в) пеніцилін; г) граміцидин?
15. У кого з птахів найдовший язик:
 - а) дятла; б) сороки; в) лелеки; г) пінгвіна?
16. Як називають науку, що вивчає птахів:
 - а) орнітологія; б) мікологія; в) іхтіологія; г) бріологія?
17. Хто чує ногами:
 - а) кіт; б) коник; в) щур; г) жаба.
18. Рослина, яка «пече вогнем»:
 - а) ряска; б) бузина; в) кропива; г) осот?
19. Яка тварина може «вилазити» зі шкіри:
 - а) змія; б) дощовий черв'як; в) ящірка; г) п'явка?
20. Птах — символ вірності:
 - а) лелека; б) ластівка; в) лебідь; г) горобець.
21. На гектарі доброго пасовища їх близько 3 тонн. Кого саме?
 - а) мишей; б) черв'яків; в) бактерій; г) комах.
22. У людини є 32 зуби, а у синички?
 - а) 12; б) 22; в) жодного; г) 34.
23. Скільки шийних хребців у жирафи:
 - а) 4; б) 7; в) 8; г) 12?
24. Який учений відкрив явище подвійного запліднення у покритонасінних рослин:
 - а) К. Лінней; б) С.Г. Навашин; в) М. Ломоносов; г) В. Вернадський?
25. Назвіть суцвіття, яке формується у представників родини Айстрові:
 - а) китиця; б) кошик; в) зонтик; г) складний колос?
26. Видозмінений пагін бульба спостерігається у рослин з родин:
 - а) Злаки; б) Пасльонові; в) Лілійні; г) Бобові?
27. Скільки пар ніг мають дорослі комахи:
 - а) 2; б) 3; в) 4; г) 5?

28. Укажіть науку, яка вивчає гриби:

а) вірусологія; б) цитологія; в) мікологія; г) бактеріологія?

31. Яку водорість називають «морською капустою»?

а) анфельція; б) улотрикс; в) саргасум; г) ламінарія:

32. Зазначте, скільки джгутиків має клітина хламідомонади:

а) один; б) два; в) три; г) чотири?

IV. Завдання для глядачів

Журі підбиває підсумки

Загадки:

*У теплий дощик народився,
У Парасолькою накрився,
У Може б з лісу пострибав,
У Якби другу ногу мав. (Гриб)*

*У ставку живе на дні,
Має диво-клешні дві,
Залізає в очерет,
Ходить задом наперед.
(Рак)*

*Я маленька, зелененька,
Дуже спритна і гарненька,
Як за хвіст мене піймати,
Можу я його віддати. (Ящірка)*

*Ану, хто із вас вгадає,
Що за звір ніг вісім має?
Снує з ниток тонкі сіті,
Щоб мушки в них ловити? (Павук)*

*Що то воно: у воді водиться,
З хвостом родиться,
А як виростає,
Хвіст відпадає? (Жаба)*

IV. Підведення підсумків

*Гра до кінця підходить.
І сумнівів немає,
Нам зараз переможців
Рахунок визначає.
Відзначимо двох учнів
Які добре грали.*

*Бажаю, щоб реваншу
Наступний раз дістали.*

Журі визначає номінації:

III місце – «Юний розумник»

II місце – «Біолог-інтелектуал».

*Учню-переможцю,
Від нас аплодисменти!
А ось і нагороди —
Щасливі гри моменти.*

Журі визначає переможця в номінації «Найрозумніший».

Учитель:

*Приходьте ж на уроки,
Беріть підручник в руки.
Нехай завжди вам будуть
Цікавими науки*

Вікторина «Знавці природи»

1. Найбільший птах у світі. (*Страус*)
2. Із мішка — на забаву, а з пляшки — на приправу. (*Соняшник*)
3. Дайте назву найбільшій тварині на Землі. (*Синій кит*)
4. Який птах здатний літати хвостом уперед? (*Колібрі*)
5. З чого виготовляють манку, «геркулес», пшоно? (*Пшениця, овес, просо*)
6. В якого птаха найдовший язик? (*У дятла — 15см*)
7. Із яким газом пов'язана назва «Собачої печери» поблизу Неаполя? Поясніть назву. (*Вуглекислий газ*)
8. Який метал за звичайних умов є рідиною? (*Ртуть*)
9. Завдяки яким тваринам учені Гальвані й Вольт виявили електричний струм у живих організмах? (*Жаби*)
10. «Батьком» історії називають Геродота, «батьком» географії — Страбона, батьком механіки — Архімеда. А «батьком» якої науки є Теофраст? (*Ботаніки*)
11. Робітники, які підстригають огорожу тиса, змушені через кожні 2—3 години робити перерву. Чому? (*Через отруйність дерева*)
12. На гектарі доброго пасовища їх близько 3 тонн. Кого саме? (*Черв'яків*)
13. Що єднає римського легіонера і живу істоту у воді? (*Меч*)
14. Випічка хліба, виготовлення квасу, одержання антибіотиків. Які живі організми беруть участь у цих процесах? (*Гриби*)
15. Давні єгиптяни говорили: «Доля кожної тварини — з'їсти або...» (*Бути з'їденою*)
16. Коли можна знайти квітку папороті? Чому? (*Ніколи, папороті не цвітуть*)
17. У людини є 32 зуби, а у синички? (*Жодного*)
18. Алюміній — метал літакобудування. А титан? (*Ракетобудування*)
19. Що шукали алхіміки? (*Філософський камінь*)
20. У Росії є метелик «мертва голова». Іноді вночі він дзижчить, як бджола. Чим він займається у цей час? (*Грабує бджіл*)

1. Хто тричі народжується, щоб стати дорослим? (*комахи: яйце-личинка-лялечка*).
2. Комаха засне, якщо занурити у ефір голову чи черевце? (*черевце, бо на ньому дихальні трубочки*).
3. Які птахи не мають голосу? (*лелеки*).
4. Назви яких риб пов'язані з астрономією? (*телескоп, місяць-риба, зірколічильник*).
5. Чи можуть риби будувати гніздо? (*колюшка*).

6. Які птахи мають назви рослин? (*чечевиця, подорожник*).
7. Чи існує пташине молоко? (*у волі дорослого птаха із їжі утворюється м'яка поживна речовина для відгодовування пташенят, яку вони відригують малюкам прямо у глотку*).
8. Скільки шийних хребців у жирафи? (*7*).
9. Скільки треба букв "а", щоб отримати назву птаха? (*сорок –а*).
10. Які рослини квакають? (*ква-соля, мор-ква*).
11. Між двома однаковими буквами вставити назву маленького коня і буде назва держави. (*Я-поні-я*).
12. Як дрова перетворити на великого степового птаха? (*дрова – дрофа*).
13. Який птах має назву, що збігається із прізвищем письменника? (*Гоголь*).
14. До назви якої тварини входить частина скелету? (*череп-аха*).
15. Напій перше означає, друге з неба прилітає, ціле ж слово, поміркуй як слід, вийде соковитий гарний плід. (*вино-град*).

* * * * *

1. У якого птаха лише по 2 пальці на ногах? (*В африканського страуса*.)
2. Який співочий птах може пірнати на дно водойм і бігати по дну? (*Оляпка*.)
3. Які птахи не сідають на землю? (*Стрижі*.)
4. Чи дихає курча в яйці? (*Так*.)
5. Чи корисні дятли взимку, коли всі комахи впадають у сплячку? (*Так*.)
6. Яка сова мостить гніздо? (*Болотяна*.)
7. Який співочий птах є хижак? (*Сорокопуд*.)
8. Який птах носить прізвище відомого російського письменника? (*Гоголь*.)
9. Яка сова полює вдень? (*Біла, або полярна*.)
10. Де живуть колібрі? (*У Південній Америці*.)
11. Чому у дятлів такий міцний хвіст? (*Бо ним спирається на стовбур*.)
12. Чим відрізняється гніздо сільської ластівки від гнізда міської? (*Вхід у сільської — вгорі, у міської — збоку*.)
13. Які птахи — kleptomани (постійно щось крадуть)? (*Сороки, галки, ворони*.)
14. Крила яких птахів вкриті лусочками? (*Пінгвінів*.)
15. Коли температура тіла горобців нижча: влітку чи взимку? (*Однакова*.)
16. Назва птаха і фрукта. (*Ківі*.)

* * * * *

1. Рослини, які квітнуть хоча б один раз у своєму житті. (*Квіткові*.)
2. Який учений відкрив явище подвійного запліднення у покритонасінних рослин? (*С.Навашин*.)
3. Як називається чоловічий гаметофіт? (*Пилкове зерно*.)
4. Зі скількох клітин складається чоловічий гаметофіт? (*Двох*.)

5. Де розвивається чоловічий гаметофіт? *(На пиляку.)*
6. Запас поживних речовин квіткових рослин. *(Ендосперм.)*
7. Зачатковий пагін у квіткових рослин. *(Брунька.)*
8. Місце пагона, у якому листки прикріплюються до стебла. *(Вузол.)*
9. Яка частина квітки складається з тичинкової нитки та пиляка? *(Тичинка.)*
10. Рослини яких родин мають плоди коробочку та ягоду? *(Пасльонові й Лілійні.)*
11. Ученого, якого вважають засновником систематики. *(К.Лінней.)*
12. Рослини яких родин, а особливо їх насіння, багаті на білок? *(Бобові.)*
13. До якої родини належать помідори та картопля? *(Пасльонові.)*
14. Скільки пелюсток має квітка родини Розові? *(П'ять.)*

Підсумки тижня біології

Вивчення біології у закладі триває не лише на уроках. Значну роль у формуванні інтересу до предмета відіграє і предметний тиждень, який проводився в нашому закладі з 18 по 22 березня 2019 року.

Біологія – один з найцікавіших предметів шкільного курсу, тому предметний тиждень – це свято творчого, нестандартного підходу до навчання та виховання школярів. Метою якого є поглиблення знань учнів з біології, формування пізнавального інтересу до предмету, виховання бережливого ставлення до живої природи...

Тиждень біології проходив відповідно за планом. На кожен день тижня були заплановані конкретні заходи. Програмою тижня були охоплені 5-11 класи. Учні відповідально віднеслися до проведення тижня. Допомогли у оформленні школи плакатами, фотографіями. Щоденні заходи мали розвивальний, виховний та пізнавальний характер. Різноманітність заходів мали великий вплив на учнів, розвивали інтерес до вивчення та стимулювання творчої праці вчителів та учнів. Насиченими виявилися заплановані заходи з учнями 8 та 10 класу на тему «Збережемо здоров'я», де учні на прикладі різних життєвих ситуацій дізналися про ризики грипу, куріння, алкоголізму, наркоманії, а також навчилися самостійно визначати небезпечні для здоров'я ситуації та оцінювати свої власні ризики інфікування.

Захоплено змагалися між собою учні 7 та 9 класу під час біологічної вікторини та конкурсної гри. Команда дівчат 9 класу «Фіалка» показала кращі знання, ніж хлопці команди «Тюльпан», а в команді 7 класу «Білочка» та «Метелик» перемогла дружба.

Під час проведення тижня біології зроблено акцент на формування екологічної свідомості та культури учнівської молоді. Метою було навчити дітей відчувати, розуміти та оберігати надзвичайну красу природи. Розвинути почуття відповідального ставлення до природи, формувати у підростаючих поколінь природоохоронні навички, прищепити елементарні поняття екологічної культури. Виховати бережливе ставлення до весняних квітів, птахів, лісів, води, було ознайомлено учнів з Кодексом України про адміністративні правопорушення збуту і придбання об'єктів рослинного світу, занесених до Червоної книги України, та порушення вимог щодо їх охорони. Учні 6 класу з цікавістю та натхненням провели знайомство з первоцвітами під час гри цеглинками LEGO, а п'ятикласники створили квіткові емблеми.

Учні 7 класу із захопленням і цікавістю взяли участь у вікторині «Знавці природи». Учні 11 класу показали свої знання з біології під час біологічної гри «Найрозумніший».

Підводячи підсумки, можна впевнено сказати, що тиждень цей був дуже насиченим і надовго закарбувався у пам'яті учнів. Всі мали чудову можливість дізнатись багато нового та пізнавального, отримати море емоцій, позитиву та в нагороду – дипломи та грамоти.

***Учасники та переможці 3 Всеукраїнської
інтернет олімпіади «На урок» з біології***

